

Region Syddanmark

Lertranskøb I/S
Amtsvejen 23
6400 Sønderborg

CVR: 10033098

Miljø og Ressourcer

Kontaktperson: Magnus í Dali
Kilgour

E-mail: midk@rsyd.dk

Direkte tlf.: 29 20 19 46

Dato: 08/07 - 2026

Journal nr.: 25/2233

Udkast til afgrænsningsudtalelse for lerindvinding på matr.nr. 40 Gråsten Gods, Gråsten-Adsbøl i Sønderborg kommune

Region Syddanmark har den 23. oktober 2025 modtaget en ansøgning fra Lertranskøb I/S, på vegne af A/S GRAASTEN TEGLVÆRL, om tilladelse til erhvervmæssig indvinding af ler ved Gråsten Teglværk i Sønderborg Kommune. Projektet omfatter en fortsættelse og udvidelse af lerindvinding i tilknytning til eksisterende teglværksdrift vest for Nybøl Nor og nord for Gråsten. Projektarealet, se figur 1, er delvist sammenfaldende med arealet omfattet af teglværkets miljøgodkendelse og omfatter desuden nye indvindingsområder.

Figur 1. Oversigtskort over projektarealet (orange). På kortet ses også Gråsten Teglværk vest for projektarealet.

I medfør af § 19, stk. 4¹ har ansøger, I/S Lertranskøb, meddelt Region Syddanmark, at projektet skal undergå en miljøvurdering, fordi det på grund af dets art, dimensioner og placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet. Projektet er således omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2.

Region Syddanmark har dermed ikke truffet afgørelse om miljøvurderingspligt efter en screening, men skal som kompetent myndighed gennemføre miljøvurderingsprocessen på baggrund af ansøgers beslutning om at udarbejde en miljøkonsekvensrapport, jf. miljøvurderingslovens §§ 19 og 20.

Region Syddanmark skal, forud for ansøgers udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport afgive en udtalelse (afgrænsningsudtalelse) om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som ansøger skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten jf. miljøvurderingslovens § 23, stk. 1.

Afgrænsningsudtalelsen skal i minimum 2 ugers offentlig høring og hørings svarene bliver indarbejdet, hvor Region Syddanmark vurderer, at det er relevant.

Efter høringsfristens udløb fremsender Region Syddanmark en tilrettet afgrænsningsudtalelse til ansøger, hvorefter ansøger udarbejder en miljøkonsekvensrapport.

Den endelige miljøkonsekvensrapport sendes i høring hos offentligheden og berørte myndigheder i 30 dage. Samtidig bliver miljøoplysningerne, der indgår i miljøkonsekvensrapporten, offentliggjort på regionens hjemmeside.

En tilladelse efter råstofloven² erstatter en tilladelse helt eller delvist efter miljøvurderingslovens § 25, jf. miljøvurderingslovens § 15 stk. 4 samt miljøvurderingsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1.

Ansøgningsmaterialet har tidligere været sendt i høring hos berørte myndigheder. Myndighedernes høringssvar bruges til udarbejdelsen til afgrænsningsudtalelsen.

Formålet med denne afgrænsningsudtalelse er at afgrænse miljøkonsekvensrapportens omfang, samt at fastlægge metoden for miljøvurdering og detaljeringsgraden for de miljøparametre, der skal vurderes i miljøkonsekvensrapporten.

Formålet med en miljøkonsekvensvurdering er, at der under inddragelse af offentligheden tages hensyn til projektets sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet. Her anvendes miljøvurderingslovens brede miljøbegreb, som omfatter den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, natur, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser og arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker, ressourceeffektivitet, samt det indbyrdes forhold mellem disse faktorer. Både positive og negative miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingen.

Regionen har udarbejdet nærværende udkast til afgrænsningsudtalelse. Afgrænsningsudtalelsen sendes nu i offentlig høring. Høringen forløber fra den 8. juli 2026 til den oktober 2025 til den 17. august 2026.

Region Syddanmark skal derfor, jf. miljøvurderingslovens § 23, stk. 1, afgive en afgrænsningsudtalelse om, hvilke oplysninger og hvilket detaljeringsniveau den kommende miljøkonsekvensrapport skal have.

¹ LBK nr. 4 af d. 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

² LBK nr. 1230 af 20/11/2024 om råstoffer.

Afgrænsningsudtalelsen sendes i offentlig høring. Høringssvarene indarbejdes, hvor Region Syddanmark vurderer det relevant. Efter høringsfristens udløb fremsender regionen den tilrettede afgrænsningsudtalelse til ansøger, hvorefter ansøger udarbejder og indsender miljøkonsekvensrapporten.

En tilladelse efter råstofloven (LBK nr. 1230 af 20/11/2024 om råstoffer) kan helt eller delvist erstatte en tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25, jf. miljøvurderingslovens § 15, stk. 4 samt miljøvurderingsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1.

UDKAST

Indholdsfortegnelse

Projektbeskrivelse	5
Projektets placering og omfang.....	5
Miljøkonsekvensrapportens indhold.....	6
Afgrænsningen	8
Habitatbekendtgørelsen - væsentlighedsvurdering.....	13
Høring af berørte myndigheder og offentligheden.....	16
Afgørelser fra andre myndigheder	16
Videre forløb.....	17

UDKAST

Efter endt indvinding efterlades området til naturlig succession med åbne lerflader, hvor der ikke lægges muld på. Terrænet vil efterbehandles med stedvise terrænsænkninger, hvor søer udformes. Overskudsjorden kan bruges til udjævning af dybe lavninger, således skråningerne mod lavningerne bliver flade med en hældning 1:10. Det eksisterende plantebælte langs kysten bibeholdes. Figur 3 viser en skitse for efterbehandlingsplanen.

Figur 3. Skitse over efterbehandlingsplanen.

Miljøkonsekvensrapportens indhold

Miljøkonsekvensrapporten skal indeholde de oplysninger, som fremgår af miljøvurderingslovens § 20, stk. 1-5 samt bilag 7. Nærværende afgrænsningsudtalelse skal ligge til grund for rapporten.

Oplysningerne i miljøkonsekvensrapporten skal være fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet, og bygherre skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af kvalificerede og kompetente eksperter, jf. miljøvurderingsloven § 20, stk. 1 og 6.

Arealet, der skal inddrages i miljøkonsekvensrapporten, er projektarealet og de omkringliggende relevante områder. Dertil skal kumulative påvirkninger inddrages, herunder påvirkninger fra teglværket.

Region Syddanmark har foretaget en væsentlighedsvurdering, se afsnit senere i notatet. Regionen vurderer, at projektet ikke påvirker nærliggende Natura 2000-områder.

Region Syddanmark har yderligere bemærkninger til følgende punkter fra miljøvurderingslovens § 20 og bilag 7:

Ikke-teknisk resume

En sammenfatning af hele miljøkonsekvensrapporten, hvor de vigtigste oplysninger og vurderinger er trukket frem på en letforståelig måde for at give et hurtigt overblik over projektet og dets miljøpåvirkninger.

Projektbeskrivelse

Oplysninger om projektets placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender, herunder evt. samdrift med andre projekter, de anvendte maskiner, arbejdstid mm.

Projektbeskrivelsen skal også omfatte en detaljeret grave- og efterbehandlingsplan, der beskriver graveetaper, graveretning, indvindingsmængde, hvor der oparbejdes, støvbekæmpelse samt dimensionering (højde og placering) af støjvolde på baggrund af støjberegninger.

Efterbehandlingsplanen skal angive, hvad formålet med efterbehandlingen bliver, hvorledes der vil blive efterbehandlet med hensyn til landskab, gravesø, vurdering af egnede levesteder for bilag IV arter og evt. afværgeforanstaltninger hertil.

Hovedforslag, alternativ og referencescenarie

Hovedforslaget, der skal indgå i miljøvurderingen, er det scenarie, hvor der meddeles tilladelse til råstofindvinding inkl. andre nødvendige tilladelser eller dispensationer.

Alternativet, der skal indgå i miljøvurderingen, er det scenarie, hvor der meddeles en ny tilladelse til råstofindvinding, men hvor der ikke gives tilladelse til udledning af overfladevand. Alternativet skal inddrages, hvor det er relevant.

Referencescenariet, der skal indgå i miljøvurderingen, er det scenarie, hvor der ikke gives tilladelse til ansøgte råstofindvinding.

For hvert miljøemne skal hovedforslag og referencescenariet beskrives og vurderes, sådan at miljøpåvirkningerne ved hhv. hovedforslaget og referencescenariet kan sammenlignes.

Miljøemner

Beskrivelse og vurdering af de miljøpåvirkninger, som projektet vil medføre for de miljøemner, hvor der ikke kan afvises at være en væsentlig påvirkning. Både positive, negative, direkte og indirekte miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingen. Miljøvurderingsloven fastlægger, at der skal vurderes på både de kort-, mellem- og langsigtede påvirkninger, hvorfor der er brug for vurdering af påvirkningerne, når

indvindingen er i gang herunder afrømning/indledende fase af nye graveetaper, samt når der er foretaget efterbehandling. De udvalgte miljøemner gennemgås nedenfor i tabel 2.

Metode til vurderinger

For hvert af miljøemnerne skal datagrundlaget beskrives, og det skal fremgå, hvordan vurderingerne er foretaget og af hvem data eller analyser i felten er indsamlet og foretaget af.

Kumulative effekter

Kumulative effekter af miljøpåvirkningerne samt for øvrige relevante aktiviteter i området skal indgå i miljøkonsekvensrapporten, både for de enkelte miljøemner og samlet set.

Det skal undersøges, om der er eksisterende og/eller planlagte aktiviteter i området jf. kommunal planlægning, der kan give kumulative miljøpåvirkninger. Eventuelle øvrige igangværende aktiviteter i nærområdet, fx støjende virksomheder kan være relevante samt eksisterende og ansøgte indvindingstilladelser.

Afværgetiltag og overvågning

Ved eventuelle væsentlige påvirkninger skal der overvejes afværgetiltag og overvågning.

For hvert miljøemne vurderes det, hvilke afværgetiltag, der evt. er nødvendige for at undgå/minimere miljøpåvirkningen.

Anden planlægning

Der skal i miljøkonsekvensrapporten redegøres for det ansøgte forhold til anden planlægning, herunder:

Statens vandplanlægning

- Statens vandplanlægning jf. gældende Vandområdeplan 2021-2027 samt genbesøg af Vandområdeplanerne 2021-2027. Der skal redegøres for relevante vandforekomsters tilstand og målsætning, og det skal vurderes, om det ansøgte medfører forringelse af vandforekomsternes tilstand, og mulighed for målopfyldelse. Miljøvurderingen skal indeholde en redegørelse for, at en miljøtilladelse til projektet vil være i overensstemmelse med den bindende danske vandplanlægning og skal omfatte både anlægsfase, driftsfase og efterbehandling af arealet.

Kommuneplaner, lokalplaner og sektorplaner mv.

- Det ansøgte forhold til øvrig relevant planlægning såsom kommuneplan, lokalplaner og sektorplaner skal beskrives i miljøkonsekvensrapporten.

Afgrænsningen

Udkast til afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold er udarbejdet på grundlag af ansøgningsmateriale modtaget af regionen den 23. oktober 2025, samt høringssvar fra myndighedshøring af råstofansøgningen.

Region Syddanmark har fundet at følgende miljøemner skal indgå i miljøkonsekvensrapporten:

- Befolkning og sundhed: Støj.

- Biologisk mangfoldighed, flora og fauna: Bilag IV-arter, levestedsbeskyttelse i skov og sø.
- Vand: Overfladevand og vandområdeplaner (Gråsten Slotssø og Nybøl Nor).
- Landskab og skov: Terrænsænkning og skov.
- Rekreative interesser: Offentlig vandresti, friluftsliv og adgang til området.
- Samspil med teglværkets miljøgodkendelse.

Miljøemner:

Nedenfor gennemgås de miljøemner, som vurderes at skulle indgå i miljøkonsekvensvurderingen samt datagrundlaget, som forventes tilvejebragt og anvendt i miljøkonsekvensvurderingen. Region Syddanmark skal specificere, at både negative og positive miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingen.

Table 1. Miljøemner, som skal indgå i den kommende miljøkonsekvensrapport.

Miljøemner	Uddybning og begrundelser
Befolkning og sundhed	
Støj	<p>Uddybning:</p> <p>Der skal udarbejdes støjberegninger for aktiviteterne i lergraven (maskinel og intern trafik). Beregningerne skal baseres på det ansøgte maskinel og worst-case scenarier.</p> <p>Støjberegningerne skal udføres for anlægsfasen og for indvindingen af råstofgraven i fuld drift.</p> <p>Anlægsfasen: Beskrivelse af arbejdsprocesserne for afrømning af muld, opbygning af jord- og evt. støjvolde inden for indvindingsarealet, samt fældning af træer. Beregning af støj ved de nærmeste boliger, beskrivelse af evt. overskridelser af støjgrænser, samt vurdering af hvad der ville kunne overholdes af støjgrænser samt forventet tidsperiode for anlægsfasen.</p> <p>Driftsfasen: Der skal udarbejdes støjberegninger for driften.</p> <p>Der skal gøres rede for de kumulative effekter for støj for andre relevante kilder i området herunder også støj fra teglværket.</p> <p>Der skal redegøres for påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, forebygge og begrænse påvirkningen.</p> <p>Støjberegninger og vurderinger skal udføres jf. Miljøstyrelsens gældende vejledninger.</p> <p>Begrundelse:</p> <p>I ansøgningsmaterialet er vedlagt kildestyrke for maskinerne tiltænkt indvindingen. Dog er der ikke langt til nærmeste boliger, og samtidigt findes teglværket lige ved siden af påtænkte indvinding. Det vurderes derfor, at</p>

Miljøemner	Uddybning og begrundelser
	ansøgningsmaterialet ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at det sikres, at de vejledende støjkraav overholdes.
Biologisk mangfoldighed, flora og fauna	
Bilag IV-arter	<p>Uddybning:</p> <p>Kortlægning og feltundersøgelser af beskyttede og fredede plante- og dyrearter.</p> <p>Det ansøgte projektareal samt tilstødende naturarealer skal gennemgås og screenes for de forventede arter for området, samt konkrete registreringer af beskyttede og fredede arter. Det skal vurderes, om der kan være yngle- og rastesteder for bilag IV arter og om projektet i øvrigt opfylder de forpligtigelser, der følger af habitatdirektivets artikel 12.</p> <p>Hvis det vurderes, at bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder kan påvirkes, skal der laves feltundersøgelser for de relevante arter. Undersøgelserne skal følge gældende retningslinjer og vejledninger for undersøgelse af naturtyper og arter. Bliver der fundet beskyttede og fredede arter i forbindelse med feltundersøgelserne, som ikke tidligere er kortlagt/fundet i området skal disse dokumenteres og tages med i de videre vurderinger.</p> <p>Vurdering af projektets påvirkning af de beskyttede og fredede arter i og omkring projektarealet både under og efter indvindingen. Påtænkte afværgeforanstaltninger med henblik på at undgå, forebygge eller begrænse påvirkningen skal beskrives og konkretiseres.</p> <p>Eksisterende viden og data fra Danmarks Miljøportals Naturdatabase, Naturbasen, Arter.dk, eventuelle kommunale registreringer, de seneste artsovervågningsrapporter, "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV", "Dansk Pattedyrsatlas", Miljøstyrelsens artsleksikon mm. kan benyttes.</p> <p>De tekniske anvisninger for Novana's naturprogram skal følges i forhold til metoden. Antal undersøgelser afhænger af den konkrete art og situation. https://ecos.au.dk/forskningraadgivning/fagdatacentre/biodiversitet/tekniske-anvisninger</p> <p>Begrundelse:</p> <p>Ifølge "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (2007, 2023 og 2024) samt artsrapporter udgivet ifm. NOVANA programmet kan følgende bilag IV-arter have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted i området: Brunflager mus, trolldflagermus, pipistrelflagermus, dværgflagermus, grøn mosaik guldsmed, løvfrø, stor vandsalamander og løvfrø.</p>

Miljøemner	Uddybning og begrundelser
	<p>Tæt på arealet er der registreret fund af flagermus, grøn mosaikguldsmed, stor vandsalamander og løvfrø.</p> <p>Da projektarealet omfatter skovarealet og fældning af træer, og da der ligger en sø inden for 70 meter af arealet, kan det ikke udelukkes, at projektet påvirker arter opført på Habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen kan være på individ og område-niveau, herunder yngle- og rasteområder.</p>
Overfladevand og vandområdeplaner	<p>Uddybning:</p> <p>Miljøkonsekvensrapporten skal beskrive bortpumpning af overfladevandet fra de aktive graveområder. Dertil skal det vurderes, om bortpumpningen af vandet kan forringe tilstanden i målsatte overfladevandsforekomster, eller hindre deres målopfyldelse.</p> <p>I forbindelse med efterbehandlingen etableres der vandfyldte lavninger, hvor der potentielt kan anlægges overløb til. Det skal beskrives, om der etableres overløb til lavningerne, og hvor vandet udledes.</p> <p>Hvis projektet påvirker målsatte overfladevandsforekomster, skal afværgeforanstaltninger beskrives, således forekomsterne ikke påvirkes.</p> <p>Datagrundlaget er gældende Vandområdeplan 2021-2027 samt genbesøg af Vandområdeplanerne 2021-2027.</p> <p>Begrundelse:</p> <p>I henhold til Vandrammedirektivet må projekter ikke forringe tilstanden af målsatte vandforekomster eller hindre deres målopfyldelse. Projektet kræver bortpumpning af overfladevand fra aktive graveområde, samt eventuelle etableringer af overløb fra lavninger, som potentielt kan udledes til den målsatte sø Gråsten Slotssø eller til det målsatte kystvand Nybøl Nor. Overfladevandet kan indeholde partikler og visse stoffer, som kan forværre tilstanden eller hindre målopfyldelsen for de målsatte overfladevandsforekomster. Det kan derfor ikke udelukkes, at projektet påvirker de målsatte overfladevandsforekomster.</p>
Landskab og skov	<p>Uddybning:</p> <p>Efter endt råstofindvinding kan landskabets helhedsindtryk potentielt fremstå markant anderledes, end det ser ud i dag. Det skal beskrives, hvordan projektet tilpasses, således landskabspåvirkningerne mindskes, og så de efterbehandlede områder falder naturligt ind i omgivelserne. Dertil skal det beskrives, om der etableres overløb til søerne, og hvor vandet skal udledes til.</p> <p>Beskrivelserne skal bl.a. indeholde en tidshorisont for, hvornår lavningerne forventes vandfyldte, samt hvornår på året træerne planlægges at fældes.</p>

Miljøemner	Uddybning og begrundelser
	<p>Begrundelse: Projektet indebærer fældning af træer, samt råstofindvinding til 10 meter under terræn. Efterbehandlingsplanen tilsiger, at områderne skal efterlades til naturlig succession. Dertil kan der etableres overløb til søerne for at sikre, at vandstanden forbliver lavvandet, men det er ikke besluttet endnu. Da der er uvisheder omkring anlæggelses- og efterbehandlingsprocessen, kan en væsentlig påvirkning af landskabet og skoven, samt generel beskyttelse af fx træer med spættehuller, ikke afvises.</p>
Rekreative interesser: Offentlig vandresti, friluftsliv og adgang til området	<p>Uddybning: Det skal beskrives, hvordan projektet kan foregå uden væsentlig påvirkning af områdets rekreative interesser. Alle typer af potentielle påvirkninger skal beskrives, herunder støj, sikkerhed, og fysisk indkig. Beskrivelserne skal bl.a. indeholde tilpasningerne af projektet for at undgå væsentlige påvirkninger på rekreative interesser.</p> <p>Datagrundlaget er Sønderborg kommunes gældende kommuneplan.</p> <p>Begrundelse: Sønderborg Kommune planlægger en ny offentlig vandresti på samme matrikel som teglværket. Vandrestien planlægges tæt på kysten i det plantebælte med fredskov, hvor der ikke skal graves ler. Da projektet og den planlagte vandresti ligger så tæt på hinanden, kan en væsentlig påvirkning af vandrestien ikke afvises.</p>
Samspil med teglværkets miljøgodkendelse	<p>Uddybning: De steder, hvor teglværkets miljøgodkendelse og ansøgte projekt overlapper, skal beskrives, heriblandt et arealmæssig overlap.</p> <p>Kumulative effekter samt samsillet mellem teglværkets miljøgodkendelse og ansøgte projekt skal beskrives og vurderes, hvor miljøemner er relevante, fx støj. Hvis kumulative påvirkninger vurderes væsentlige, skal afværgetiltag beskrives, således påvirkningerne reduceres til ikke væsentlige.</p> <p>Begrundelse: Leret, som skal indvindes, køres direkte til teglværket på samme matrikel, hvorfor sammenhængen mellem de to projekter er høj. På baggrund af beliggenheden af de to projekter, kan en kumulativ væsentlig påvirkning ikke afvises.</p>

For øvrige miljøemner er det vurderet, at ansøgningsmaterialet er tilstrækkeligt oplyst.

Habitatbekendtgørelsen³ - væsentlighedsvurdering

Natura 2000-væsentlighedsvurdering iht. § 6, stk. 1 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter" nr. 1098 af 21/08/2023 (Habitatbekendtgørelsen):

Natura 2000-område N193, Flensborg Fjord, Bredgrund og farvet omkring Als

Der ligger et internationalt naturbeskyttelsesområde ca. 50 meter øst for projektområdet. Der er tale om Natura 2000-område nr. 197, Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als, som omfatter Habitatområde H173 og Fuglebeskyttelsesområde F64. Udpegningsgrundlag Habitatområde H173 og Fuglebeskyttelsesområde F64 i gældende Natura 2000-plan 2022-2027 har følgende udpegnings grundlag:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 173	
Naturtyper:	Sandbanke (1110) Bugt (1160) Rev (1170)
Arter:	Marsvin (1351)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 64	
Fugle:	Edderfugl (T) Hvinand (T)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Figur 4. Udpegningsgrundlag for H137 og F64.

Bevaringsmålsætninger

De overordnede målsætninger er, at områdets marine naturtyper sikres et artsrigt plante- og dyreliv med forekomst af udpegnings grundlagets karakteristiske arter. De overordnede mål for området er desuden:

- At de marine naturtyper, som alle har stærkt ugunstig bevaringsstatus, skal sikres en veludviklet fauna og bundvegetation, det gælder bugter og vige (1160), sandbanker (1110) og rev (1170).
- At området sikres som et godt levested for marsvin og edderfugl.
- Den økologiske integritet sikres god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

De konkrete målsætninger for området er generelt, at den samlede forekomst af naturtyper, arter- og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Projektets potentielle påvirkninger

³ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse områder.

Miljøpåvirkning som følge af den ansøgte lerindvinding er meget lokal. Støj, støv, vibrationer og emissioner af kvælstofoxider uddør eller fortyndes inden for kort afstand og vil derfor kun kunne påvirke de helt nære omgivelser til graveområdet og vil dermed ikke medføre påvirkninger på Natura 2000-område nr. 197 eller mere fjerntliggende Natura 2000 områder. Det skyldes projektets karakter og at leret køres direkte til teglværk uden forarbejdning i det åbne land. Derudover foregår indvindingen i kortere kampagner og alene over grundvandsspejl uden væsentlig terrænændring. Der udledes naturligt forekommende overfladevand og ingen spildevand i forbindelse med indvindingen.

Påvirkningen fra selve lerindvindingen vil dermed ikke strække sig ind i Natura 2000-område 197 eller andre Natura 2000 områder. Naturtyperne og arten på habitatområdets udpegningsgrundlag er alene forekommende i det marine miljø, og dermed ikke i eller nær projektområdet. Edderfugl og hvinand er ikke observeret i projektområdet eller dets nærhed (jf. opslag i DOFbasen). Edderfuglen lever primært af blåmuslinger, men den æder også andre muslinger, snegle, fisk, søstjerner og krebsdyr. Hvinanden lever af muslinger, snegle, orme, insekter, småfisk og krebsdyr. På baggrund af observationer i DOFbasen og projektområdets anvendelse som konventionelt drevet landbrugsjord vurderes det at området ikke anvendes som raste- eller fourageringsområde for fuglearter på udpegningsgrundlaget. Samlet set udelukkes det at arterne på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet bliver påvirket af projektet. I DOFbasen er der ikke observationer af andre fuglearter i projektområdet og grundet projektområdets anvendelse, vurderes det at fuglearter på udpegningsgrundlaget i andre, mere fjerntliggende fuglebeskyttelsesområder ikke påvirkes af projektet.

Det vurderes, at på grund af projektets karakter kan det udelukkes, at råstofindvindingen inden for det ansøgte område vil påvirke arter, naturtyper eller fugle på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag eller områdernes integritet hverken i sig selv eller i kumulation med andre aktiviteter eller råstofindvindingsprojekter nær projektområdet. Det vurderes, at på grund af efterbehandlingens karakter kan det udelukkes, at retablering af dræning inden for det ansøgte område vil påvirke arter, naturtyper eller fugle på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag eller områdernes integritet hverken i sig selv eller i kumulation med andre aktiviteter eller råstofindvindingsprojekter nær projektområdet.

Samlet vurdering for N197, Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als

Region Syddanmark vurderer således samlet set, at projektet hverken direkte eller indirekte vil påvirke bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-område nr. 197 eller mere fjerntliggende Natura 2000 områder væsentligt, og der skal derfor ikke tages en nærmere konsekvensvurdering.

Natura 2000-område N94, Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov

Der ligger også et internationalt naturbeskyttelsesområde ca. 1.300 meter vest fra det ansøgte lerindvindingsområde. Der er tale om Natura 2000-område nr. 94, Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov, som omfatter Habitatområde H83 og Fuglebeskyttelsesområde F68.

Udpegningsgrundlag

Habitatområde H83 og fuglebeskyttelsesområde F68 er udpeget for en række skov- og vådområdenaturtyper samt for flere fuglearter. På habitatudpegningsgrundlaget indgår bl.a. ege- og bøg blandskove (9160, 9130), skovbevoksede tørvemoser (91D0), elle- og askeskov ved vandløb og søer (91E0) samt forskellige sø- og kærtyper; arten stor vandsalamander (1166) er nævnt som et

habitatudpegningsgrundlag. Fuglebeskyttelsesområdet er bl.a. udpeget for hvepsevåge, rørhøg og isflugl (samt enkelte øvrige betydende arter).

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 83		
Naturtyper:	Lagune* (1150)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Nedbrudt højmose (7120)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Sumpvindelsnegl (1016)	Stor vandsalamander (1166)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Lagune (1150), Avneknippemose (7120), Bøg på mor med kristtorn (9120) og Skovbevokset tørvemose (91D0) er ikke tilstede i habitatområde 94. De nævnte naturtyper gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 68		
Fugle:	Rørhøg (Y)	Hvepsevåge (Y)
	Isflugl (Y)	Rødrygget tomskade (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækflugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Figur 5. Udpegningsgrundlag for H83 og F68.

Bevaringsmålsætninger

De overordnede bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen er, at naturtyperne og arternes levesteder skal være stabile eller i fremgang, og at skovstruktur, dødt ved og hydrologiske forhold i vådområder sikres eller genoprettes, så de understøtter udpegningsgrundlagets arter og naturtyper. Indsatser omfatter bl.a. pleje af skovnatur, genopretning af naturlig hydrologi og målrettede pleje- og restaureringstiltag beskrevet i Natura 2000-plan og pleje plan.

Projektets potentielle påvirkninger

Miljøpåvirkningerne fra den ansøgte lerindvinding vurderes at være meget lokale. Støj, støv, vibrationer og emissioner vil fortyndes over afstand og forventes ikke at nå Natura 2000-området i niveauer, der påvirker de terrestriske skov- og vådområdeafhængige naturtyper eller arter, når afstand er ca. 1.300 m, og når der ikke sker indgreb i hydrologien eller direkte fysiske indgreb i Natura 2000-arealet. De væsentligste risici, som kan medføre påvirkning af udpegningsgrundlaget, er ændringer i grundvandsforhold eller dræning, spredning af forurenende stoffer eller direkte rydning/indgreb i Natura 2000-arealet; i fravær af sådanne påvirkninger kan det udelukkes, at projektet påvirker habitat- eller fugleudpegningsgrundlaget.

Samlet vurdering for N94, Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode skov

På baggrund af projektets karakter (lerindvinding uden kendt påvirkning af Natura 2000-arealerne), placering ca. 1.300 m fra Natura 2000-område H83 og F68, og Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag

kan det udelukkes at projektet vil medføre en væsentlig påvirkning af bevaringsmålsætningerne for H83 og F68.

Samlet vurdering for Natura 2000-områder

Samlet set vurderer Region Syddanmark, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter påvirker internationale Natura 2000-områder.

Høring af berørte myndigheder og offentligheden

Udkast til afgrænsningsudtalelsen er i høring fra den 8. juli 2026 til den 17. august 2026 ved myndigheder og offentligheden. Høringssvar vil blive indarbejdet i regionens endelig afgrænsningsudtalelse.

Regionen har vurderet, at følgende skal orienteres særskilt:

Table 2. Oversigt over særskilt orientering om høring.

Hvem	Grund til partsstatus	Kontaktadresse
I/S Lertranskøb	Ansøger og indvinder	pc.lertrans@outlook.dk
Gråsten Teglværk (miljøgodkendelsesindehaver)	Berørt virksomhed	info@matzen-tegl.dk
Naturstyrelsen	Lodsejer af matr.nr. 609, berørt skov	nst@nst.dk
Sønderborg Kommune	Berørt myndighed	naturogvandmiljo@sonderborg.dk
Museum Sønderjylland	Berørt myndighed	planer@msj.dk
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Berørt myndighed	mail@sgav.dk

Derudover er der tilsendt besked via digital post om offentlig høring til lodsejere, beboere over 18 år, virksomheder, og administrator af følgende matrikler:

Gråsten Gods, Gråsten-Adsbøl i Sønderborg kommune:

- 39, 40, 147, 192, 341, 355, 356, 357, 358, 359, 366, 371, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 386, 387, 388, 389, 390, 393, 398, 408, 412, 427, 433, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 525, 569a, 569b, og 609.

Afgørelser fra andre myndigheder

For at det ansøgte projekt kan gennemføres som ønsket, er det nødvendigt med følgende tilladelser og dispensationer:

- Sønderborg kommune
 - Udledningstilladelse/tilslutningstilladelse for overfladevand

- Eventuelle tilpasninger i spildevands-/regnvandsplaner

Teglværkets miljøgodkendelse kan potentielt også skulle tilrettes, hvis miljøkonsekvensrapporten viser, at der er kumulative effekter mellem teglværket og ansøgte projekt.

Tilladelser uden for samordningspligten

- Sønderborg kommune
 - Vej- og overkørselstilladelser (ved ændrede adgangs- og transportveje)
 - Byggetilladelser for eventuelle nye anlæg (pumper, bassiner mv.).

Videre forløb

Efter høringsfristens udløb fremsender regionen den tilrettede afgrænsningsudtalelse til ansøger, hvorefter ansøger udarbejder og indsender en miljøkonsekvensrapport for det ansøgte projekt.

Når regionen har sikret sig, at ansøgers miljøkonsekvensrapport opfylder kravene, foretages en miljøvurdering, og rapporten sendes i 30 dages offentlig høring. Miljøkonsekvensrapporten og hørings svar skal til politisk behandling i regionen, hvorefter der udarbejdes et udkast til selve råstoftilladelsen.

Udkastet til råstoftilladelsen sendes i 4 ugers partshøring. Når høringsperioden er afsluttet, vurderes det, om de indkomne bemærkninger giver anledning til ændringer i afgørelsen. Den endelige råstoftilladelse annonceres på regionens hjemmeside med 4 ugers klagefrist.

Hvis I har spørgsmål eller kommentar, er I velkomne til at kontakte undertegnede pr. mail midk@rsyd.dk eller på telefon 29201946. Dog holder jeg sommerferie, men jeg er tilbage mandag den 27. juli 2026.

Venlig hilsen

Magnus Í Dali Kilgour
Geolog